

Horváth Péter

TÜZEK MEGELŐZÉSE A BÜNTETÉS - VÉGREHAJTÁS TERÜLETÉN, MAGYARORSZÁGON

Absztrakt

Bevezetés: Magyarországon a tűzoltási feladatokat általános esetben az egységes katasztrófavédelmi szervezet keretében működő tűzoltóságok látják el. A hatékonyság növelése érdekében ez egyes esetekben megváltozhat, illetve logikusan más szervezet is elkezdheti a tűzoltási feladatokat. Ennek oka, hogy a tűzoltók olykor csak jelentős késéssel érkeznek a helyszínre, így a károk csökkentése érdekében a területen tartózkodóknak kell speciális eszközök használatával az oltást megkezdeni. Ilyen például, amikor tömegrendezvények közben, zavargások során vagy akár egy büntetés végrehajtási intézetben kell a katasztrófát megfékezni, a tüzet eloltani. **Módszer:** A szerző felhasználta a Magyarországon hatályos jogszabályokat, interjút készített a büntetés-végrehajtásban dolgozó néhány vezetővel, valamint felhasználta a tűzoltásban szerzett eddigi tapasztalatait. **Eredmények:** A szerző ismerteti a magyarországi büntetés-végrehajtási intézetek jelenlegi helyzetét, bemutatja a büntetés-végrehajtási állomány tűzvédelmi felkészítésének jellemzőit, annak jelenlegi változásait. A szerző példákat mutat be arra vonatkozóan, amikor a szakmailag elfogadott 15 percen belül nem valósítható meg a tűzoltók kiérkezése. A cikkben feldolgozásra kerül egy halálos kimenetelű zárvatűz esete is. A cikkből érthetővé válik a büntetés- végrehajtási állomány előtt álló bonyolult helyzet egy-egy tűz esetében. A szerző igyekszik segítséget nyújtani a jövő oktatási tematikájának javításához, az állomány számára tervezett ismeretek tökéletesítéséhez.

Kulcsszavak:-tűzoltás,-tűz,-tömegrendezvény,-zavargás,-büntetésvégrehajtás

FIRE PREVENTION IN PRISONS IN HUNGARY

Abstract

Introduction: In Hungary fire-fighting duties are generally fulfilled by fire services operating within the framework of the unified organization of disaster management. To increase efficiency this might change in specific cases, furthermore other organisations can also fulfil fire-fighting duties. The reason behind this is that sometimes firefighters arrive at the scene with a considerable delay therefore people located in the area have to start fire-fighting with the utilization of special equipment to minimize damage. Such occasions are when disasters or fires are to be managed during mass events, affrays or inside prisons. **Method:** The author applied the current legislation of Hungary, interviewed some of the managers working in the Prison Service as well as utilized his previous experience in fire-fighting. **Results:** The author describes the current state of the Hungarian prisons, depicts the characteristics and the current changes of the fire safety training received by the prison personnel. The author shows examples regarding cases where the arrival of firefighters cannot be achieved under the professionally accepted time limit of 15 minutes. A cell fire with a fatal outcome is also described in the paper. The complicated situation faced by the prison personnel in case of fire is also addressed. The author tries to assist in the improvement of the educational syllabus as well as in the perfecting of the knowledge of the personnel.

Keywords: fire-fighting, -fire, mass event, affray, prison

BEVEZETÉS

Napjainkban a büntetés- végrehajtás területén történő tűzoltási csoportok oktatása meglehetősen hiányosnak mondható. Az eltérő típusú fogvatartói intézetekben, eltérő számú és szaktudású állomány teljesít szolgálatot, akiknek egy tűz bekövetkezése esetén a kimenekítést, tűzoltás első lépéseit meg kell, hogy tegyék. Nehéz helyzetben vannak, azon intézetek, melyek elérése tűzoltó szerkocsival nem minden esetben 15 perces vonulási idővel biztosított. A személyi állomány oktatását és feladataik ellátásához szükséges alapinformációk átadását Kirov Attila tűzoltó őrnagy és Ladányi Antal büntetés-végrehajtási őrnagy kezdte kialakítani és oktatni 2014. év elejétől kezdve. [1] Sajnálatos módon ez idáig

nem volt kialakítva hasonló központi oktatási tematika. A képzés jelentőségét a 2003-ban Zalaegerszezen történt börtöntűz is indokolja, ami emberi életet követelt.

Hazánk területén működő büntetés-végrehajtási intézetek tűzvédelme speciális helyzetben vannak. A börtönök, fogházak és fegyházak mellett két speciális intézet, az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet és a Tököli Büntetés-végrehajtás Központi Kórháza működik, melyek tűzjelző rendszerének kiépítése és tűzoltás taktikája, a fogva tartásból adódóan különleges előírásokat, biztonsági szabályokat vonnak maguk után. Magyarország területén működő 11 kiemelt területi 8 területi és 12 helyi szerv végzi feladatát. Napjainkban 20 000 személy áll fogvatartás alatt, ami azt jelenti, hogy az intézetek közel 135%-os telítettséggel működnek. A magyar börtönrendszer túlnyomó része századfordulós vagy korábbi alapítású Állampusztá 1886, Kecskemét 1904, Balassagyarmat 1847, Pécs 1884, a klasszikus kommunizmus idején épült „új” börtönöket nemzetbiztonsági okokból az ország közepébe telepítették ilyen például Baracska 1953, Tököl 1963, Kalocsa 1950 vagy Pálhalma 1951. Az elítéltek elhelyezésének fő szabálya szerint, minden fogvatartottat egyedül kellene elhelyezni, viszont mivel a régi intézeteket a sokszemélyes zárcák jellemzik, így ez megoldhatatlan. A Pálhalmai Büntetés- Végrehajtási- Intézetben harmincshemélyes zárcák is megtalálhatóak, míg az ország többi helyét általában a négyfős zárcák jellemzik. [2]

BÜNTETÉS- VÉGREHAJTÁSI INTÉZETEK HELYZETE

A büntetés-végrehajtási intézetek mentő tűzvédelmi rendszere a katasztrófavédelmi lefedettséget tekintve, az úgynevezett „fehér foltok”¹ miatt is korlátozott.

Az Alaptörvényt II cikke alapján, Magyarország területén minden embernek veleszületett joga van az élethez és az alapvető emberi méltósághoz, ami alapján előírható egy meghatározott szintű mentő tűzvédelem, függetlenül attól, hogy a nevezett személy letöltendő szabadságvesztés büntetés végrehajtása alatt áll, vagy előzetes letartóztatásba helyezték. Az ország területén négy olyan Büntetés-végrehajtási Intézet is található, amelyeket távolságukból adódóan a riasztást követően az első tűzoltó egységek tizenöt perc alatt, vagy annál több idő után érnék el. Az említett négy intézet az Állampusztai Büntetés- Végrehajtási Intézet, Baracskaán található Közép-Dunántúli Országos Büntetés- Végrehajtási Intézet, a Márianosztrai Fegyház és Börtön és a Tiszalöki Országos Büntetés- Végrehajtási Intézet.

¹fehér folt: A fehér foltok kifejezés jelentése azt foglalja magába, hogy a területek elérése nem oldható meg tűzoltói egységekkel a célként kitűzött 15 percn belül.

Ha a vonulási időkhöz hozzáadjuk az 5/2014 BM OKF Tűzoltás Taktikai Szabályzat [3] VI. fejezetének előírásban foglalt zsilipelésre² szánt időt, ami 10 perc, elmondható, hogy van olyan intézet, amelyben egy tüzesemény keletkezését követő riasztás után minimálisan 40 perc után kezdenék meg a tűzoltói egységek a beavatkozást. A továbbiakban különböző példák alapján kerül bemutatásra a tűzvédelem helyzete, amelyhez alapinformációként a büntetés-végrehajtás honlapján található adatok is felhasználásra kerültek [4].

Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet

Az intézet alapfeladata az előzetes letartóztatással, továbbá a felnőtt korú férfi elítéltek börtön és fogház fokozatú szabadságvesztéssel illetve az elzárással összefüggő büntetés-végrehajtási feladatok ellátása. Az intézet befogadóképessége 814 fő, elsősorban jogerős ítélettel rendelkező, felnőtt korú férfi fogvatartottak töltik itt büntetésüket. Az intézet félig nyitott jellegű, amely azt jelenti, hogy a fogvatartottak munkáltatása az intézet mellett található mezőgazdasági egységekben történik, amely az Állampusztai Mezőgazdasági és Kereskedelmi kft-vel való együttműködés keretei közt valósul meg. A kft mezőgazdasági termeléssel, állattenyésztéssel és termények tárolásával foglalkozik. Katasztrófavédelmi szempontból alacsony kockázati besorolásba sorolandók a tevékenységei.

Közép-Dunántúli Országos Büntetés- Végrehajtási Intézet

A Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet Baracska Annamajor székhellyel, valamint székesfehérvári és martonvásári telephellyel működő országos hatáskörű büntetés-végrehajtási intézet.

A baracsikai objektum Fejér megye területén, Baracska és Pettend települések között található, a 7-es főúttól 3 km-re. Az objektum feladata fegyház, börtön és fogház fokozatú, valamint enyhébb végrehajtási szabályok alá tartozó felnőtt korú férfiak szabadságvesztés büntetésének végrehajtása, továbbá a budapesti, Pest megyei és Komárom-Esztergom megyei lakóhellyel rendelkező felnőtt korú férfiak elzárásának végrehajtása. Az objektum több mint 1000 fogvatartott elhelyezését biztosítja. Az Annamajori Mezőgazdasági Kft. növénytermesztéssel, állattenyésztéssel sütőüzem működtetésével foglalkozik. Katasztrófavédelmi kockázati besorolása a tevékenységeit tekintve közepes kockázatú.

² zsilipelés: ajtón bejutás után, vagy egy rácson átjutást követően, mindaddig nem nyílt ki a következő előttem lévő ajtó, amíg a mögöttem levő be nem zárult.

A székesfehérvári objektum a városi rendőrkapitánysággal, a járásbírósággal, a törvényszékkal, valamint a megyei és a városi ügyészséggel közös épületben helyezkedik el. Az objektum alapvető feladata az előzetes letartóztatás végrehajtása Fejér, valamint Komárom-Esztergom Megye vonatkozásában, továbbá Fejér megye tekintetében az elzárás végrehajtása. Az objektum közel 200 fő elhelyezését biztosítja.

A martonvásári objektum Martonvásár területén, a lakott területtől elkülönülten helyezkedik el, az M7 autópályától kb. 200 méterre. A több mint 10 éve használaton kívül álló létesítmény felújítást követő ünnepélyes átadására 2015. március 23-án került sor. Az objektum 126 alacsony biztonsági kockázati csoportba sorolt, külső munkahelyen dolgozó fogvatartott elhelyezését teszi lehetővé.

Márianosztrai Fegyház és Börtön

Az intézet alaptevékenysége állami feladat, külön kijelölés által meghatározott körben látja el az előzetes letartóztatással, jogszabályban meghatározott körben az elzárással, továbbá a felnőtt korú férfi elítéltek fegyház és börtön fokozatú szabadságvesztés-büntetésének végrehajtásával járó feladatokat. E feladatokon belül természetesen különösen a fogvatartás biztonságával, foglalkoztatásával és egészségügyi ellátásával kapcsolatos tevékenységet. Kiemelten kezeli, hogy az intézetben elhelyezett elítéltek vegyenek részt a társadalomba való sikeres beilleszkedést elősegítő foglalkoztatásban, oktatásban, szakképzésben, és rendszeresen dolgozzanak. Az intézet területén működik az elítéltek többségét foglalkoztató gazdálkodó szervezet, a NOSTRA Kft. Az itt gyártott termékek (pl.: különféle fa-, és papíráruk stb.) megrendelésre készülnek. Az elítéltek egy része költségvetési formában az intézet ellátását, karbantartását, üzemeltetését szolgáló munkákban vesz részt. Egy részük az intézet területén kívül végez bér munkát, természetesen a fogvatartás biztonságát itt is szem előtt tartva. Nagy hangsúlyt kap az intézetben elhelyezett fogvatartottak foglalkoztatási lehetőségeinek folyamatos bővítése, új munkahelyek létesítése, a belső tartalékok feltárásával, külső kapcsolatok fejlesztésével, erősítésével munkáltatási alkalmak, formák biztosítása. Az intézet befogadóképessége 481 fő. A kft tevékenységi körei alapján közepes katasztrófavédelmi kockázati besorolásba sorolandó.

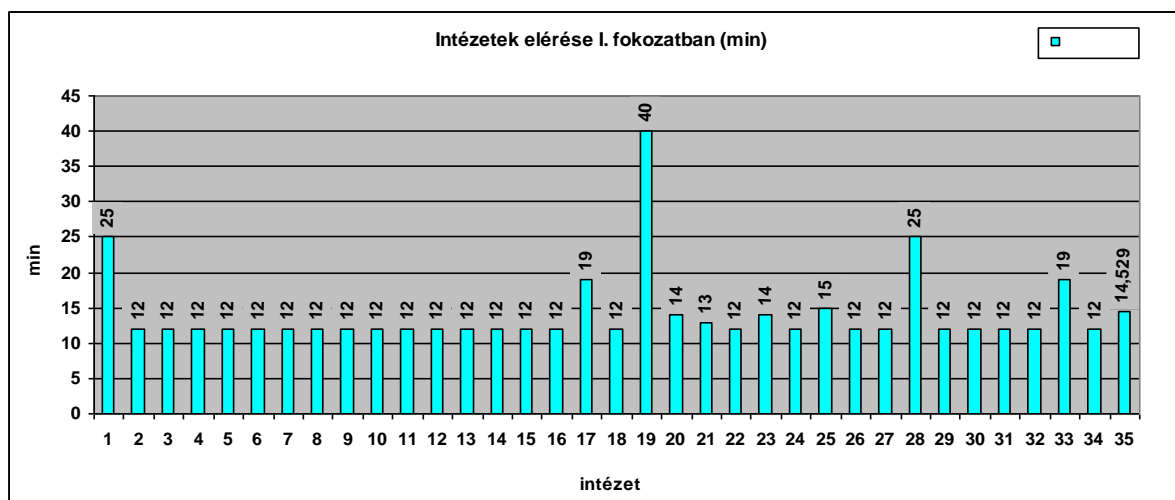
Tiszalöki Országos Büntetés- Végrehajtási Intézet

Az intézet alapfeladata 700 fő, felnőtt korú férfi elítélt fogház, börtön és fegyház fokozatban kiszabott szabadságvesztés büntetésének végrehajtása. A Tiszalöki Országos Büntetés-

végrehajtási Intézet sokszor kapta meg az „ERŐD” elnevezést, utalva annak monumentális jellegére. A 113 638 m² nagyságú telken elterülő épületkomplexum a főút mellett haladva és a légi felvételeken is meglehetősen kirajzolódik a tájból. Az elhelyezési körletrészek alapterülete 5540 m². Lakóterületén 2 és 3 szintes épületek magasodnak, melyekben egy, két és háromszemélyes elhelyezésű zárkák találhatóak. A lakóterület összesen 14 380 m², a fogda épülettel együtt. A munkáltatás alappillére az intézetben a fóliaválogatás melynek helyszínei az üzemsarnokok. A munkáltatási terület ezen része 1191 m².

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a büntetés- végrehajtási intézetek tüzeinek oltása során a jelzést követően, ha a helyszínre érkezés 10-20 perc között várható a riasztási fokozatnak III. kiemelt riasztásnak, ami 3,5-4 tűzoltó raj vonulását jelenti, ha a helyszínre érkezés 20 percnél több várható, úgy abban az esetben 4,4 -5 raj riasztását kell elrendelni. Az előzőleg említett fokozatokban az intézetek elérése országosan átlag alapján III. kiemelt riasztás esetén 34, 43 perc, míg a IV kiemelt fokozatáé 56 perc. A négy tűzoltóság által amúgy is nehezebben megközelíthető intézet a velük szorosán együttműködő kft-vel együtt különös helyzetek kialakulásának magas lehetőségét hordozzák magukban. Ha, csak az átlag kiérkezési időt vesszük alapul, ami közel negyed óra, bátran kijelenthetjük, hogy akár egy zárlak okozta tüzeset is biztosan jelentős károkat fog okozni a papír, textil vagy faanyagokat gyártó és felhasználó üzemben. [5] A tűzterjedés gyorsasága és a hirtelen kialakuló helyzet pedig nem csupán a termelés közeljövőben történő kiesését, hanem a lehetőségen kapva elítéltek szökését is eredményezhetik. Ha a területen akár egy katasztrófavédelmi őrszolgálatot teljesítene, vagy a kft, bv. saját állományából kijelölve létesítményi tűzoltókat foglalkoztatna, akkor elérnék a jogalkotók azon törekvését, hogy az ország területén tartózkodó valamennyi bajbajutott légkésőbb 25 percen belül segítséget kapna és a tűz keletkezését követően minél hamarabb a terjedés megakadályozásával vagy csak minimális terjedésnél a lángokat megfékeznék. [6] Azonban, míg van olyan fegyház, fogház vagy börtön, amelynél 40 perc első lépcsőben történő beavatkozással számolnak, és a területén még további kockázati tényezőkkel rendelkező kft is működik, addig a területen lévők számára nem nevezhető teljesen biztonságosnak a tartózkodás.

A nevezett kiérkezési idők tekintetében megállapítható, hogy nagy felelősség van a területen dolgozó fogvatartói állománynak, hiszen több tíz percig csak magukra számíthatnak a károsító lángok megfékezésében, illetve az emberi élet és testi épség megóvásában.

1. ábra: Az intézetek elérő első szer ideje percben. Forrás: szerző

Jelenleg a büntetés- végrehajtási állománynak nem áll rendelkezésére ezeken a területeken sem létesítményi tűzoltói segítség, sem tűzoltó szerkocsi, ami további lehetőségeket és biztosításokat foglalna magában. A napjainkban történő bv. állomány számára előírt oktatás csak a cellákból történő kimentést, az életmentést tartalmazza.[7] A tűz továbbterjedésének megakadályozásában csak laikus módon a fali tűzcsapokat és a porral oltó készülékeket használhatják, amit az előírások alapján a fogvatartotti állomány biztonsági okokból nem kezelhet.

A fogvatartotti személyi állomány szökési lehetőségét minden bekövetkező tüzeseménynél, szállításuk során történő műszaki-mentésénél számításba kell venni. Sokszor hallani a világ más országában lázadások, szökési kísérletek megtörténtéről, ahol a tűz károsító hatásait próbálták felhasználni a szabadulás reményében. [8] Ha nem a szándékosság oldaláról vesszük a tüzesetek kialakulásának legnagyobb esélyét, akkor is számolni kell a büntetés-végrehajtási intézetek mellett működő gazdasági társaságokkal, ahol ruházati, faipari, mezőgazdasági és egyéb más termékek gyártása, raktározása folyik, melyek tűzveszélyességi szempontból nem elhanyagolhatók. Egy bekövetkező esemény alkalmával a területen tartózkodó fogvatartói, illetve fogvatartotti állomány látja, láthatja el az első, a tűz megfékezésére történő lépéseket. Számításba véve a tűzoltóságok intézetektől számított távolságát, és ezzel az elsődlegesen beavatkozó tűzoltó egységek érkezését, valamint a zsiliprendszer által okozott beléptetési késleltetési időt, megállapítható, hogy ha nincs megfelelően kiképzett és felszerelt személyzet, a tűz komoly anyagi és személyi áldozatokat követelhet.

Az életmentést és a kárfelszámolás hatékonyságát befolyásoló tényezők:

- a káresemény keletkezése és a beavatkozás között eltelt idő,
- megfelelő erő- eszköz rendelkezésre állása,
- beavatkozásban résztvevők képzettségi szintje és gyakorlati tudása.

„TŰZESETEK A RÁCSON BELÜL”

A fogvatartott személyek több alkalommal okoznak tüzet a szabadság vesztesük letöltésének ideje alatt. A keletkezett tüzek alakalmával a szivacsmatracok és pokrócok égése által keletkezett füstterhelés jelentette a legnagyobb veszélyt. A kiképzési moduláris rendszer, mely a fogvatartói állomány számára van előírva, tartalmazza a zárkatüzek esetén történő alap beavatkozási ismereteket, és az onnan történő eszméletlen személy kimentésének lehetőségeit. Fontos ezen ismeretek oktatása, hiszen 2003-ban Zalaegerszegen, a Zala Megyei Büntetés-Végrehajtási Intézetben történt tüzeset emberi életet követelt. A Zalaegerszegi Önkormányzati Tűzoltóság állományának sikerült csak a zárkában keletkezett tüzet megfékezni. A szolgálatparancsnok és az első szer állománya érkezett a lángoló cellához, hogy a bent tartózkodó elítéltet kimentsék. A börtönőrök a nagy hőség miatt nem tudtak a cella közelébe jutni így a fogvatartott a tűzoltók kiérkezéséig már életét veszítette. A tűzoltói beszámolóban köszönhető megtudhattam, hogy az ajtó kinyitását követően backdraft jelenség is bekövetkezett be, ami a nem kiképzett börtönőrök életét is veszélyeztette volna a zárkaajtó kinyitásakor. [9] A vastag műbőr borítású gumiszoba égése során sűrű, egészségkárosító füst keletkezett. A cellában lévő égő anyagok lángolása és a képződő füstmennyiség a szinten és a magasabban lévő rabok kimenekítését indokolta. Összesen 141 rab menekítését hajtották végre az oltás során. [10]

Ilyen speciális helyeken történő beavatkozásnál felmerül a tűzoltó egységek biztonságának kérdése. A veszélyek csökkentése miatt írja elő az új Tűzoltás Taktikai Szakutasítás, hogy a tűzoltó egységeket minden esetben büntetés- végrehajtási személy kísérelje, aki kényszerítő eszközökkel van felszerelve a biztonság fenntartása érdekében. [11] Azonban a börtönőröknek is légzésvédelmi eszközt kell viselniük a mérges gőzök és gázok ellen. [12] A büntetés- végrehajtási intézetek általában kis mennyiségű acélpalackos AGA SPIROMATIC 316 készülékekkel vannak ellátva, melyek viselését és használatát nem, vagy csupán kevés helyen gyakorolják az országban. Egy bekövetkező tüzesetnél a gyors és készség szintű

légzésvédelem alkalmazása nagyban segítheti a beavatkozás biztonságát, valamint a fogvatartottak zárkákból történő kimentését.

BÜNTETÉS- VÉGREHAJTÁSI ÁLLOMÁNY FELKÉSZÍTÉSE

2014 első felében a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága és a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ közös képzési tematikát dolgozott ki a büntetés-végrehajtás állománya számára. Ezidáig négy osztály ismerhette meg a kialakított új képzési tematikát, amely már a közös gondolkodás jegyében lett kialakítva. A zárkából történő kimentés maradt a jelenlegi oktatás fő sémája, emellett az oktatók foglalkoznak a fogvatartottak szállítása során keletkező tűz és balesetek nehézségeivel is. 2015 márciusában pedig megtörtént Hatvan- Nagygyompos területén az első rabszállítóval történt műszaki mentési szimuláció, ami addig még ismeretlen volt a tűzoltói és a mentő állomány számára. [13]

A büntetés-végrehajtásnál a körszállítás egy rutinszerű művelet, amelynek során a különböző intézmények között mozgatják a fogvatartottakat. Mindehhez számos, különböző típusú és befogadóképességű járművet használnak, melyek segítségével egyszerre akár ötven embert is szállítható. A szállító eszközök speciális kialakításukból adódóan, kevés, valamint kis méretű mentési nyílásokkal rendelkeznek. Budapest környékén az elmúlt 20 év alatt két borulás volt, az egyik egy balesetnél, a másik alkalommal az erős szél miatt dőlt oldalára a jármű. Egy ilyen balesetnél a fogvatartottak magatartása kiszámíthatatlan, van, aki együttműködő, van, aki azonnal kihasználja a kínálózó lehetőséget és szökni próbál. [1]

A képzés létjogosultságát és szükségességét alátámasztja a Budapesten a Budaörsi- Alkotás- és Hegyalja út kereszteződésében egy az előbb említett speciális személyszállító jármű szenvedett közúti balesetet.

KÖVETKEZTETÉSEK

Megállapítottam, hogy a büntetés végrehajtási intézetek között több olyan is fellelhető, ami a területi elhelyezkedésének köszönhetően, illetve az intézet területén végzett egyéb termelői gyártói és raktározási feladatok miatt, rendkívül nehéz tűzvédelmi helyzetben van. Javaslom a nevezett területekre tűzoltó szerkocsik beszerzését, valamint a büntetés- végrehajtási személyi állomány további folyamatos kiképzését, lehetőség szerint a szolgálatot teljesítők minél nagyobb számának alapfokú tűzoltási ismeretek oktatását. További lehetőségnek látom az érintett területek környezetében katasztrófavédelmi őrsök telepítését, ami az ország „fehér foltjainak” csökkentésére is megoldást jelentene.

Horváth Péter doktorandusz hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Katonai Műszaki Doktori Iskola, Tel: +36 70 701 4763; E-mail: peter.horvath4@katved.gov.hu // Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, H-8900 Zalaegerszeg, Hungary

Péter Horváth PhD student, National University of Public Service, Budapest, Hungary; Doctoral School of Military Sciences, Tel: +36 70 701 4763; E-mail: peter.horvath4@katved.gov.hu // Zala County Disaster Management Directorate, H-8900 Zalaegerszeg, Hungary

A kézirat benyújtása: 2016.02.12.

A kézirat elfogadása: 2016.03.04.

Lektorálta: Restás Ágoston

ORCID: 0000-0001-7595-7980

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] *Közös gyakorlat Hatvan Nagygomboson.* Országos Katasztrófavédelmi Igazgatóság honlapja. www.katasztrofavedelem.hu/index2.php?pageid=szervezet_hirek&hirid=3470 (a letöltés dátuma: 2015.10.26)
- [2] Lőrincz J.: *Büntetőpolitika és börtönügy.* Rejtjel Kiadó, 2009.
- [3] *5/2014.(II.27.) BM OKF utasítás a Tűzoltás- taktikai Szabályzat kiadásáról.*

- [4] Büntetés-végrehajtási Szervezet honlapja. <http://bv.gov.hu/bv-intezetek> (a letöltés dátuma: 2015.10.30.)
- [5] Restás Á., Pántya P., Horváth L.: *Disaster management from the viewpoint of fire protection in Hungary: From the effectiveness of fire prevention to the safety of firefighters: Complexity of the firefighters' work in crisis situations* *ADVANCES IN ENVIRONMENTAL SCIENCES: INTERNATIONAL JOURNAL OF THE BIOFLUX SOCIETY* 7:(2) 2015) pp. 272-276. (2015)
- [6] Szepesi L., Antal F., Cseffó K., Komjáthy L., Polyák J., Tatarek Gy., Varga K.: *Alapfokú tűzoltó ismeretek II., Tűzoltási és műszaki mentési alapismeretek*. BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ, 2003.
- [7] Bleszity János – Grósz Zoltán – Krizsán Zoltán – Restás Ágoston: *New Training for Disaster Management at University Level in Hungary*; NISPAcee, Budapest, 2014.05.22-24. ISBN:ISBN 978-80-89013-72-2
- [8] E. Sachs: *A State and its Prison: The Attica Riot of 1971 and Untold Stories Since*. University Michigan, Department of History, 2012.
- [9] Restás Ágoston: *Alkalmazott tűzoltás*. Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Budapest, 2015.(Egyetemi jegyzet)
- [10] Fejes József: *Tűzvizsgálati eljárás*. Zalaegerszegi Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóság, 2003.
- [11] Restás Á.: *A tűzoltásvezetők döntései – elméleti szempontból*. *Védelem-Katasztrófa-Tűz- és Polgári Védelmi Szemle*, 20 3 (2014), 5–10.
- [12] Bérczi L., Ecseti B.: *Biztonságos tűzoltói beavatkozások technikai feltételei*. *Légzésvédelem. Védelem folyóirat*, 4 (2011) 21–24.
- [13] Restás Ágoston: *Égés- és oltásmélet*. Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Budapest, 2014. (Egyetemi jegyzet)